Μὲ τὸ ἐκπαιδευτικὸν νομοσχέδιον διακυβεύονται τὰ βάθρα τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας. Θὰ θελήσῃ ἡ Κυβέρνησις νὰ συζητήσῃ, εἰς τὴν Βουλὴν πλέον, ἠρεμώτερα, νουνεχέστερα; Ἂς ἐλπίσωμεν.

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Γονεῖς καὶ κηδεμόνες διαμαρτύρονται διὰ τὴν ἔλλειψιν διδακτηρίων καὶ διδακτικοῦ προσωπικοῦ τῶν σχολείων. Ἰδοὺ ἡ ἀναμόρφωσις τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας, ποὺ τόσον πομπωδῶς ἐπηγγέλθη ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις!

ΕΙΣ ΤΗΝ ΧΩΡΑΝ ΤΟΥ ΑΝΑΤΕΛΛΟΝΤΟΣ ΗΛΙΟΥ

ΟΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΦΙΛΟΔΟΞΑ ΜΕΤΡΑ ΤΩΝ ΙΑΠΩΝΩΝ

ΘΕΛΟΥΝ ΝΑ ΚΑΤΑΠΛΗΞΟΥΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ

ΤΟ ΤΟΚΙΟ ΕΧΕΙ ΤΕΛΕΙΩΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΘΗ

ΤΟΚΙΟ.— Στὶς 10 Ὀκτωβρίου ἀρχίζουν οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες στὸ Τόκιο καὶ εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ γίνονται στὴν Ἀσία. Ἡ ὀργανωτικὴ ἐπιτροπή, ποὺ πραγματοποιεῖ ἀλλεπάλληλες συσκέψεις, ἀνήγγειλε ὅτι τὰ πάντα βαίνουν καλῶς. Ἕνας πυρετὸς ἐργασίας ἐπικρατεῖ στὸ Τόκιο. Οἱ Ἰάπωνες εἶναι φιλόδοξοι καὶ θέλουν νὰ ξεπεράσουν τοὺς ἑαυτούς των. Αὐτὴ ἡ μανία κατέχει τοὺς κατοίκους τῆς χώρας, κυρίως δὲ στὸ Τόκιο. Οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες πρέπει νὰ ἐπιτύχουν γιὰ νὰ μποροῦν οἱ Ἰάπωνες νὰ εἶναι ὑπερήφανοι ἀπέναντι στὸν ὑπόλοιπο κόσμο.

Τὸ Τόκιο εἶναι ἡ πιὸ μεγάλη καὶ ἡ πιὸ πολυδάπανη πρωτεύουσα στὸν κόσμο, ἴσως δὲ καὶ ἡ πιὸ ἄσχημη ἀπὸ τὶς μεγάλες πρωτεύουσες. Οἱ Ἰάπωνες ἀνέλαβαν νὰ τὴν μεταμορφώσουν, ὥστε οἱ χιλιάδες τῶν ξένων νὰ μείνουν ἱκανοποιημένοι. Πυρετὸς οἰκοδομικὸς ἔχει καταλάβει ὅλους. Νέα κτίρια ἀνηγέρθησαν, πολλὰ δὲ εἶναι ξενοδοχεῖα, ἕτοιμα νὰ δεχθοῦν τοὺς ξένους. Ἑκατομμύρια διετέθησαν γιὰ νὰ κατασκευασθοῦν νέοι δρόμοι, ποὺ θὰ ὁδηγοῦν στὸ μεγάλο στάδιο. Τὰ πάντα ἔχουν προβλεφθῆ γιὰ νὰ μποροῦν ἄνετα ἀπὸ τὸ κέντρο τῆς πόλεως νὰ πηγαίνουν οἱ ξένοι στὸ στάδιο μέσα σέ λίγα λεπτὰ τῆς ὥρας.

Αὐτὸ τὸ πρόβλημα τῆς μεταφορᾶς ἀπησχόλησε ἰδιαιτέρως τοὺς ἁρμοδίους παράγοντας. Νύχτα καὶ μέρα ἐργάζονται χιλιάδες ἐργάτες γιὰ νὰ παραδώσουν ἐγκαίρως τοὺς 23 δρόμους οἱ ὁποῖοι ὁδηγοῦν πρὸς τὸ στάδιο. Τὸ Τόκιο καλύπτεται ἀπὸ σκάνη ἐξ αἰτίας αὐτῶν τῶν ἔργων, ποὺ γίνονται σέ μεγάλη κλίμακα.

Πρέπει νὰ ἀναγνωρίση κανεὶς ὅτι οἱ Ἰάπωνες ἔχουν μελετήσει ἐπιστημονικῶς τὰ πάντα. Τὸ Ὀλυμπιακὸ χωριὸ εἶναι ἀπὸ κάθε ἄποψι θαυμάσιο. Ἐπίσης, οἱ Ἰάπωνες πρέπει νὰ ὑπερηφανεύωνται γιὰ τὸ κολυμβητήριο. Ἐδείξαν ὅλες τὶς ἀρχιτεκτονικὲς ἱκανότητές τους. Ἀλλὰ εἶναι τόσα πολλὰ ποὺ πρέπει νὰ γίνουν ἀκόμη, ὥστε θὰ πρέπει νὰ ἀπορῆ κανεὶς ἂν τελικὰ θὰ προφθάσουν νὰ τὰ ἑτοιμάσουν.

Ἀπὸ ὅλα τὰ ἔργα ποὺ πραγματοποιοῦν οἱ Ἰάπωνες, ἴσως τὸ καλύτερο νὰ εἶναι τὸ θαυμάσιο πάρκο τῶν Σπὸ Κομαζάβα, ποὺ καλύπτει ἔκτασι 430.000 τετραγωνικῶν μέτρων καὶ ἔχει διάφορα γήπεδα, ποδοσφαίρου, χόκεϊ κλπ. Γύρω ἀπὸ τὸ πάρκο ἔχουν μεταφυτευθῆ 8.300 δένδρα καὶ 33.000 διάφορα φυτά.

Γιὰ τοὺς Ἰάπωνες, τὸ μόνο πρόβλημα δὲν εἶναι νὰ προλάβουν νὰ τελειώσουν τὸ ἔργο, ποὺ εἶναι τεράστιο καὶ μεγαλόπρεπο, ἀλλὰ νὰ ἐπιλύσουν καὶ μιὰ σειρὰ ἀπὸ ἄλλα προβλήματα, ὅπως εἶναι τῆς ὑδρεύσεως, τῶν διερμηνέων καὶ τῆς προστασίας τῶν θεατῶν σὲ περίπτωσι βροχῶν.

Τρία μεγάλα ξενοδοχεῖα πρόκειται νὰ ἀνοίξουν σὲ λίγες μέρες. Ἔτσι, ὁ ἀριθμὸς τῶν δωματίων θὰ ἀνέλθῃ σὲ 16.300, ἐνῶ οἱ ἀρχὲς περιμένουν ὅτι θὰ ἀφιχθοῦν στὸ Τόκιο 130.000 τουρίστες καὶ φίλαθλοι. Πολλοὶ θὰ μεταφέρωνται ἀσφαλῶς μὲ τὰ πλοῖα στὶς γειτονικὲς πόλεις, καὶ κυρίως στὴν Γιοκοχάμα, γιὰ νὰ μένουν ἐκεῖ τὸ βράδυ, ἀλλὰ καὶ πάλιν ὑπολογίζεται ὅτι θὰ λείψουν 10.000 κρεββάτια. Οἱ Ἰάπωνες ὑπολογίζουν νὰ λύσουν τὸ πρόβλημα μὲ τὰ πανδοχεῖα ἢ νὰ τοποθετήσουν πολλοὺς ξένους στὰ σπίτια. Ἔτσι, ὅλοι αὐτοὶ θὰ γνωρίσουν τὶς ἰαπωνικὲς συνήθειες καὶ θὰ ἔχουν περιποιήσεις ἀπὸ ὡραῖες γκεϊσσες.

Ἕνα ἄλλο πρόβλημα εἶναι ἡ γλῶσσα. Οἱ περισσότεροι σωφὲρ στὸ Τόκιο δὲν μιλοῦν ξένες γλῶσσες καὶ οἱ ἐπισκέπτες θὰ πονοκεφαλιάσουν γιὰ νὰ συνεννοηθοῦν μαζί τους. Ἡ ὀργανωτικὴ ἐπιτροπὴ ἔχει ἐπιστρατεύσει 800 μεταφραστὲς, ποὺ θὰ μεταδίδουν τὰ ἀποτελέσματα στὴν γαλλική, γερμανική, ἱσπανική, ἰταλική, ἀγγλικὴ καὶ ρωσικὴ γλῶσσα ἢ θὰ χρησιμεύουν γιὰ τὴν συνεννόησι μὲ τοὺς ἀντιπροσώπους καὶ τοὺς ἀθλητὰς τῶν ξένων χωρῶν.

Τὸ ἔργο ποὺ πραγματοποιήθηκε εἶναι τεράστιο. Ἕνα πρᾶγμα πρέπει νὰ εὐχηθοῦν ὅλοι: Νὰ μὴν ἐνσκήψουν οἱ τρομεροὶ ἐκεῖνοι τυφῶνες, ποὺ κάθε τόσο πλήττουν τὴν Ἰαπωνία.

ΑΙ ΙΔΕΩΔΕΙΣ ΣΥΝΘΗΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΙΣ ΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ "ΖΗΜΕΝΣ,,

Ἡ πολιτισμένη διαβίωσις 700 Ἑλληνίδων εἰς τὸ ἐν Μονάχῳ νέον κτίριον τῶν Ἐργοστασίων της.

Ὑπὸ τοῦ κ. Ν. ΜΕΤΑΞΑ - ΜΕΣΣΗΝΕΖΗ

Τὴν περασμένην ἑβδομάδα ἦλθεν, ὡς γνωστόν, εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ κ. Πῆτερ φὸν Ζήμενς, ἀντιπρόεδρος τῆς μεγάλης Γερμανικῆς ἑταιρείας «Ζήμενς», διὰ τὸν ἑορτασμὸν τῶν 25 χρόνων τῆς «Ζήμενς - Ἑλλάς», καὶ ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀνήγγειλε τὴν ἐπίσημον ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς νέας, ἐν Θεσσαλονίκῃ, βιομηχανίας τηλεπικοινωνιακοῦ ὑλικοῦ, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ζήμενς Τηλεβιομηχανική Α. Ε.», ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐπρότεινεν εἰς τὴν Δ.Ε.Η. τὴν ὑπὸ τοῦ Γερμανικοῦ αὐτοῦ οἴκου κατασκευὴν καὶ ὀργάνωσιν τοῦ θερμοηλεκτρικοῦ ἐργοστασίου Μεγαλοπόλεως.

Μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτήν, νομίζω ὅτι θὰ ἐνδιέφερεν τὸ ἐκλεκτὸν ἀναγνωστικὸν κοινὸν τῆς ἀγαπητῆς «Πελοποννήσου» αἱ ἐντυπώσεις μου ἀπὸ ἕνα ἐκ τῶν νέων ἐν Μονάχῳ μεγάλων ἐργοστασίων τῆς «Ζήμενς». Δι' αὐτὸ παίρνω σήμερα τὸ θάρρος νὰ τὰς μεταβάσω ἀπὸ τῶν φιλοξένων αὐτῶν στηλῶν.

Εἶχον μεταβῆ, πρὸ ὀλίγου καιροῦ, εἰς τὴν Βαυαρικὴν πρωτεύουσαν, ὅπου ἔδωκα μίαν διάλεξιν ὡς προσκεκλημένος ἑνὸς σπουδαίου πνευματικοῦ Ἱδρύματος, ἀφιερωμένου, ἀπὸ τοὺς σημερινοὺς ἀπογόνους του, μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκαταλέγεται καὶ ὁ κ. Πῆτερ φὸν Ζήμενς, εἰς τὸν ἰδρυτὴν τῆς «Ζήμενς» Κάρολον Φρειδερῖκον φὸν Ζήμενς. Καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας, προσκληθεὶς ἀπὸ τὸν γενικὸν διευθυντὴν τοῦ νέου ἐκεῖ ἐργοστασίου δρα Κάρολον Ζήμπερτς, ἐπεσκέφθην τὸ κτίριον, εἰς τὸ ὁποῖον κατασκευάζονται τρανζίστορς. Μὲ συνώδευσαν οἱ διευθυνταὶ κ. κ. Βέγκερχὸφ καὶ Ἔλτζε. Καί, ἔτσι, μοῦ ἐδόθη ἡ λαμπρὰ εὐκαιρία νὰ θαυμάσω τὴν ἀρτιότητα τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ τῆς λειτουργίας τοῦ ἐργοστασίου, τὰς ὑγιεινοτάτας συνθήκας, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐργάζεται τὸ προσωπικόν, καί, ἰδίως, τὴν ὀργὴν μὲ τὴν ὁποίαν οἱ ἐργοδόται καὶ ὅλοι οἱ ἐντεταλμένοι περιποιοῦνται τὰς ἐργατρίας καί, πρὸ πάντων, τὰς Ἑλληνίδας, ἑπτακοσίας καὶ πλέον τὸν ἀριθμόν.

Οἱ ὁδηγοί μου μοῦ παρέσχον εὐγενῶς τὴν εὐχέρειαν νὰ συνομιλήσω καὶ κατ' ἰδίαν μὲ μερικὰς ἀπὸ τὰς Ἑλληνίδας, αἱ ὁποῖαι ὅλαι μοῦ ἐξέφρασαν τὴν εὐγνωμοσύνην των πρὸς τοὺς προϊσταμένους των, διὰ τὴν ἰδεώδη μεταχείρισιν τῆς ὁποίας τυγχάνουν μέσα στὸ ἐργοστάσιον καὶ μέσα εἰς τὰς κατοικίας, τὰς εἰδικῶς ἀνεγερθείσας, ὅπου διαβιοῦν μὲ ὅλας τὰς ἀνέσεις τοῦ πολιτισμοῦ. Ἰδιαιτέρως δὲ τὰς ἔχει συγκινήσει ὁ σεβασμὸς μὲ τὸν ὁποῖον τοὺς φέρονται ὅλοι οἱ Γερμανοὶ ἀνεξαιρέτως καὶ κατὰ τὰς ὥρας ἐργασίας καὶ μετ' αὐτήν, ὅπου καὶ ἂν βρίσκωνται.

★

Μετὰ τὸ τέλος τῆς περιοδείας μου αὐτῆς, ἐπανῆλθον εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ γενικοῦ διευθυντοῦ, ὁ ὁποῖος μὲ ἀνέμενε διὰ νὰ μάθῃ τὰς ἐντυπώσεις μου. Τοῦ εἶπα, ὅτι ἐκεῖνο τὸ πρωϊνὸ ἦταν γιὰ μένα σὰν μιὰ ἑορτὴ πανηγυρισμοῦ ἐμπράκτου τῆς Ἑλληνογερμανικῆς φιλίας. Καὶ μοῦ ἀπήντησεν, ὅτι ἡ ἑορταστικὴ αὐτὴ ἀτμόσφαιρα ἐπικρατεῖ καθημερινῶς, διότι οἱ Ἑλληνίδες εἶναι οἱ καλύτερες ἀπὸ ὅλες καὶ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως. Τέλος, μοῦ ἔδωσε καὶ ἔγγραφον ἔκθεσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναγράφονται αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἐργασίας. Μερικὰς περικοπὰς αὐτῆς, νομίζω ὅτι εἶναι σκόπιμον νὰ τὰς φιλοξενήσουν αἱ στῆλαι τῆς «Πελοποννήσου». Ἰδοὺ αὐταί:

«Ἡ ἑταιρεία Ζήμενς εἰς τὸ Μόναχον ἐγκαινίασε εἰς τὸ ἐργοστάσιόν της «Wernerwerk fur Rauelemente» μίαν ἐντελῶς νέαν σειρὰν κατασκευῆς τρανζιστόρων ὑψηλῆς ἀποδόσεως. Διὰ τὴν εἰδικὴν αὐτὴν κατασκευὴν χρειαζόμεθα κυρίας καὶ δεσποινίδας, αἱ ὁποῖαι, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν καλὴν ὅρασιν καὶ ἐπιδεξιότητα χεριῶν, νὰ διαθέτουν ἐπίσης καὶ τὶς ἀπαραίτητες πνευματικὲς προϋποθέσεις. Εἶναι ἐργασία καθαρή, ἐλαφρὰ καὶ δὲν ἀπαιτεῖ ὀρθοστασίαν, οὕτως ὥστε νὰ ἐνδείκνυται διὰ γυναῖκες. Εἰς τὸ ἐργοστάσιόν μας προσφέρεται εὔγευστον φαγητόν. Διαθέτομεν ὑποδειγματικοὺς κοινωνικοὺς καταρτισμούς, ὅπως τὸ ἰατρικὸν τμῆμα, ἡ βιβλιοθήκη κλπ. Εἰς τὰ δωμάτια τῶν μοντέρνων κατοικιῶν μας, ὅπου μένουν ἀνὰ 4 ἄτομα, ἀντιστοιχοῦν μία μικρὰ κουζίνα καὶ λουτρόν. Αὐτόματα ἠλεκτρικὰ πλυντήρια καὶ ἄρτια δωμάτια ραπτικῆς τίθενται εἰς τὴν διάθεσίν των. Αἱ ἐργαζόμεναι εἰς ἡμᾶς, ὕστερα ἀπὸ μερικὰ χρόνια, λαμβάνουν, ἐκτὸς τοῦ μισθοῦ των, τοῦ διαρκῶς αὐξανομένου, καὶ ποσοστὰ εἰς τὰ κέρδη τῆς ἑταιρείας. Ὡς πρὸς τὰς ἀμοιβάς, τοὺς ὅρους ἐργασίας καὶ τὴν ἐργατικὴν προστασίαν, αἱ ἀλλοδαπαὶ συνεργάτιδές μας ἐξισοῦνται ἀπόλυτα μὲ τὰς Γερμανίδας συναδέλφους των».

Ν. ΜΕΣΣΗΝΕΖΗΣ

Αἴγιον

Ὁ Ἑλληνισμὸς ὡς χειραγωγὸς δύναμις τῶν Τούρκων

Τοῦ φιλολόγου κ. ΔΗΜ. Ν. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

Τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἡ προσφορὰ πρὸς τοὺς Τούρκους, κυρίως τοὺς Ὀθωμανούς, κατὰ τοὺς τελευταίους Βυζαντινοὺς χρόνους, εἶναι ἐξόχως σπουδαία. Νομαδικὸς λαὸς ἦσαν οἱ Τοῦρκοι. Εἰς ἕνα τομέα εἶχον ἐπίδοσιν λαμπράν, εἰς τὸν τομέα τῆς λεηλασίας, τῆς καταστροφῆς καὶ τῆς ἐρημώσεως.

Ἐξ ὅσων ἠμπορεῖ νὰ συναγάγῃ κανεὶς ἀπὸ τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν μελέτην της, διαπιστώνει ὅτι οἱ Τοῦρκοι δὲν ὑπηρέτησαν τὴν ὑπόθεσιν τοῦ πολιτισμοῦ ποτέ. Κατακτηταὶ ὑπῆρξαν. Οἰκοδόμοι, ὅμως, ἢ φορεῖς πολιτισμοῦ καθόλου. Δὲν ἦσαν εἰς θέσιν νὰ ἀναλάβουν ποτὲ μίαν τοιαύτην ἀποστολήν. Οὔτε παράδοσιν εἶχον, οὔτε παρελθὸν πολιτισμοῦ. Τί νὰ μεταδώσουν; Μὲ τὰς λῃστρικάς των ἐπιδρομὰς ἐκερμάτιζον τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν ζωὴν τῶν λαῶν ἐκείνων, ὅσους ὑπέτασσον. Οὔτε ἀξίας, οὔτε πνευματικόν τι ἀντίκρυσμα εἶχον καὶ ἑπομένως δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ εἶχεν ἐπιτευχθῆ χριστιανῶν καὶ Τούρκων φιλικὴ προσέγγισις. Λέγεται, ὅμως, ὅτι ἀδεξία πολιτικὴ τοῦ τότε αὐτοκράτορος Ἰουστίνου νὰ παρεκώλυσε τὴν προσέγγισιν αὐτήν. Ἂν τοῦτο ἐγίνετο, ἡ διαμόρφωσις τῆς Ἀνατολῆς νὰ ἦτο διαφορετική, σύμφωνα μὲ τὶς ἀντιλήψεις τῶν ἱστορικῶν.

Ἡ πρώτη παρουσία τοῦ Τουρκικοῦ στοιχείου σημειώνεται τὸν ὄον μ. Χ. αἰῶνα. Οἱ πρῶτοι Τοῦρκοι, τοὺς ὁποίους γνωρίζει τὸ Βυζάντιον, εἶναι οἱ Σελτζοῦκοι Τοῦρκοι. Τὸ ὄνομά των ἔλαβον ἀπὸ τὸν ἀρχηγόν των Σελτσούκ. Ὁ διάδοχος τοῦ Σελτσοὺκ Τογροὺλ εἶχεν ἐπιτύχει τὴν κατάληψιν τῆς Βαγδάτης καὶ περιώρισε τὸν Χαλίφην αὐτῆς, δεχθέντα, κατὰ πρῶτον τοῦτον, εἰς τὰ θρησκευτικά του καθήκοντα. Ἔλαβε δὲ τὸν τίτλον τοῦ βασιλέως (σουλτάν). Ὁ Τογροὺλ διέλυσε τὸ Ἀρμενιακόν, τὸ Περσικὸν κράτος καὶ προήλασεν εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν. Εἶχον ἐνταχθῆ εἰς τὴν θρησκείαν τοῦ Ἰσλὰμ καὶ ἀνέλαβον πρωτοβουλίαν νὰ δημιουργήσουν τὴν μεγάλην σύγκρουσιν μεταξὺ Μωαμεθανῶν καὶ Εὐρώπης.

Δυστυχῶς, ἡ ἀπασχόλησις τότε τῶν Βυζαντινῶν μὲ τὸν λαὸν τῶν Πατσινάκων καὶ ἄλλοι ἐσωτερικοὶ περισπασμοὶ δὲν ἐπέτυχον νὰ ἀνακόψουν τὴν ἐπιδρομὴν καὶ ἐπέκτασιν τῶν Σελτζούκων πρὸς τὴν Ἀρμενίαν καὶ τὴν Μ. Ἀσίαν. Ἡ πολιτεία δὲ ἐν γένει εἶναι τακτικὴ λῃστρική. Καὶ ἑπομένως, ἐπειδὴ τὸ ἀμυντικὸν σύστημα τοῦ Βυζαντίου ἦτο ἀσθενὲς καὶ οἱ ἴδιοι τέλειοι νομάδες, διὰ τοῦτο ἡ ἐπέκτασίς των ἠυνόηθη.

Ἡ Μ. Ἀσία ἐδέχθη καίριον κτύπημα. Διότι διὰ τὸ Βυζάντιον ὑπῆρξεν ὁ ἰσχυρότερος πνεύμων ὁ Ἑλληνισμός της. Ἀπὸ ἐκεῖ εἶχε λάβει τὰ πολιτικά, στρατιωτικὰ καὶ πνευματικά της στελέχη.

Γνωστὴ εἶναι ἡ περίφημος μάχη τοῦ Μεντζικερὲρτ (1071 μ. Χ.). Βορείως τῆς λίμνης Βὰν (Θωσπίδος τῶν ἀρχαίων) ἐπολέμησεν ὁ Βυζαντινὸς στρατὸς μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν αὐτοκράτορα Ρωμανὸν Δ΄ τὸν Διογένην. Ἡττήθη καὶ ὁ Διογένης συνελήφθη αἰχμάλωτος ἀπὸ τὸν Ἄλπ - Ἀρσλάν.

Συντριπτικὴ ἦτο ἡ ἧττα τοῦ στρατοῦ. Βαρεῖα ἦτο ἡ αἱμορραγία τοῦ ζωντανοῦ Μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ὁ ἱστορικὸς Celzer γράφει: «Ὁ Τοῦρκος ἔστησε τὴν νομαδικήν του σκηνὴν ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς ἀρχαίας Ρωμαϊκῆς λαμπρότητος. Ἡ κοιτὶς τοῦ πολιτισμοῦ περιέπεσεν εἰς ἰσλαμικὴν βαρβαρότητα». (Βλ. Βασίλιεφ 'Ιστορία τῆς Βυζ. Αὐτοκρατορίας σελ. 442).

Διὰ τὴν ἔκτασιν καὶ διάρκειαν τῶν ἐπιδρομῶν μᾶς ὁμιλοῦν οἱ συγγραφεῖς τοῦ 11ου αἰῶνος Ἰωάννης Σκυλίτσης καὶ Μιχαὴλ Ἀτταλειάδης, μὲ χρώματα ζωηρὰ καὶ παραστατικότητα πολλὴν περιγράφουν τὰς λεηλασίας τῶν ἐπιδρομέων. Ὁ Σκυλίτσης γράφει: «Συνεχεῖς ὑπῆρχον ἐπιδρομαὶ καὶ λεηλασίαι συχναί, ἀφανιζομένου τοῦ προστυχόντος παντός· διὸ καὶ ἡ εὐδαίμων χώρα τῆς Ἰβηρίας ἠρίπτωτο παντελῶς καὶ ἠφάνιστο...». Ὁ δὲ Μ. Ἀτταλειάτης γράφει: «Ἐκτρέχουσιν (οἱ Τοῦρκοι) ἄχρι Καισσαρείας καταλκιζόμενοι πάντα καὶ καταστρέφοντες...». (Σχέσεις Ἑλλήνων καὶ Τούρκων σελ. 29 Κ. Ἀμάντου).

Ὁ δὲ J. Laurent σημειώνει σοβαρὰ πράγματα διὰ τὰς ἐρημώσεις τῆς ὑπαίθρου τότε: «Ὁ πληθυσμὸς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, λέγει, ἠφανίσθη πρὸ τῶν Τούρκων. Διέφυγε μακράν, ἐνεκλείσθη εἰς τὰς πόλεις ἢ προσέφυγεν εἰς τὰ ὄρη, τὰ ὁποῖα περιβάλλουν πανταχόθεν τὸ κεντρικὸν ὀροπέδιον τῆς χερσονήσου. Αἱ κοιλάδες καὶ αἱ πεδιάδες αἱ ἐκτεινόμεναι μεταξὺ τῆς Καισαρείας καὶ τῆς Σεβαστείας καὶ τῆς Νικαίας καὶ τῶν Σάρδεων, παρέμειναν σχεδὸν ἔρημοι. Εἰς ταύτας, ἐγκαταλελειμμένας καὶ ἀκαλλιεργήτους, οἱ Τοῦρκοι περιέφερον μὲ ἱκανοποίησιν τὰς σκηνάς καὶ τὰ ποίμνιά των, καθ' ὃν τρόπον ἔπραττον τοῦτο εἰς τὰς ἐρήμους, ἐκ τῶν ὁποίων εἶχον προέλθει».

Ἀποκαλυπτικώτατα εἶναι τὰ ὅσα γράφει ὁ ξένος συγγραφεὺς γύρω ἀπὸ τὸν πολιτισμὸν τῶν ἐπιδρομέων. Εἶναι γνωστόν, ὅτι οἱ Σελτζοῦκοι ἔχουν ὑποστῆ τὴν ἐπίδρασιν τῆς Περσικῆς ποιήσεως καὶ θεολογίας.

Τῶν Ἑλλήνων ἡ ἐπίδρασις εἶναι ἐξαιρετικῶς σπουδαία: «Μωσαϊκά, ἐόλοι ναῶν, χάνια, ὀχυρώματα, δεξαμεναί, ὅλα ταῦτα ἐγίνοντο καθ' ὑποδείγματα Ἑλληνικὰ τοῦ Βυζαντίου. Ἰδίᾳ ἡ ὀχυρωματικὴ τέχνη ἦτο καθ' ὁλοκληρίαν Ἑλληνική. Ἕλληνες τεχνῖται τζαμιῶν καὶ ἀνακτόρων ἀναφέρονται, ὡς ὁ Καλογιάννης, ὁ δὲ μαίανδρος ἀπαντᾷ ὡς κόσμημα συχνὰ εἰς τὰ χάνια καὶ τὰ ἄλλα οἰκοδομήματα τοῦ Ἰκονίου». (Σχέσεις Ἑλλήνων καὶ Τούρκων σελ. 51).

Ὁ νομαδικὸς οὗτος λαὸς ἔρχεται εἰς ἐπικοινωνίαν μὲ τὰ συστήματα γαιοκτησίας τῶν Βυζαντινῶν καὶ σιγὰ - σιγὰ ἀρχίζει νὰ ἀπομακρύνεται ὁ λαὸς αὐτὸς ἀπὸ τὸν νομαδικὸν βίον καὶ καθεστὼς καὶ νὰ γνωρίζῃ τὰ προοίμια τοῦ ἀστικοῦ βίου.

Δ. Ν. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
Καθηγητὴς φιλολογίας

ΑΘΑΝΑΤΗ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΞΕΥΓΕΝΙΖΕΙ ΚΑΙ ΕΞΥΨΩΝΕΙ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ

Χαρακτηριστικὸν ἄρθρον τοῦ διαπρεποῦς Ἰταλοῦ συγγραφέως κ. ΠΙΤΙΓΚΡΙΛΛΙ

Ὅταν ὁ Ζεύς, πατὴρ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἡμιθέων, ἔπλασε τὰς Μούσας, δὲν τὰς ἤθελε πλησίον του, εἰς τὴν ἐξαίρετον διαμονήν του εἰς τὸν Ὄλυμπον, ἀλλὰ τὰς εἶχεν εἰς σεβαστὴν ἀπόστασιν, προσφέρων εἰς αὐτὰς τρεῖς διαμονάς, κατ' ἐκλογήν των, εἰς τὸν Παρνασσόν, εἰς τὸν Ἑλικῶνα καὶ εἰς τὴν Πίνδον, τρία ὄρη ἀπέχοντα ἀπὸ τὸν Ὄλυμπον περὶ τὰ 500 χιλιόμετρα. Μὲ τὴν ἀπέραντον σωφροσύνην του, δὲν θὰ ἤθελε νὰ ἔχῃ μακράν του τὰς Τέχνας, ἀλλὰ ἐκεῖνα τὰ ὑποκείμενα τῶν καλλιτεχνῶν, ἐκεῖνα τὰ παράσιτα, ποὺ λέγονται ἐρασιτέχναι τῆς μουσικῆς.

Τὴν μουσικὴν οὐδεὶς δύναται, εἰλικρινῶς, νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι δὲν τὴν ἀγαπᾷ. Θὰ προτιμήσῃ ἕνα εἶδος αὐτῆς ἀπὸ ἕνα ἄλλο, πιθανὸν ἕνα εἶδος νὰ μὴ τὸ νοιώθῃ, ἀλλὰ νὰ ἀποκρούσῃ ἐν γένει τὴν μουσικὴν εἶναι ἀφύσικον.

Ὁ Θεόφιλος Γκωτιὲ τὴν ἀπεκάλεσεν «ἡ πλέον δαπανηρὰ ἐξ ὅλων τῶν θορύβων» καὶ συχνὰ αἰφνιδιάζων, ἐσφύριζε ἄριες τοῦ Μόζαρτ, τοῦ Παλεστρίνα καὶ τοῦ Καρντούτσι καὶ ἔλεγε μὲ ἀνευλάβειαν: «Ὅσον δυνατώτερον παιανίζουν, τόσον περισσότερον μοῦ ἀρέσει ἡ μουσική των». Μίαν ἡμέραν, εὑρισκόμενος εἰς τὴν Γένοβαν, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μουσουργοῦ Βέρντι, ἐπὶ τοῦ ἡλιακωτοῦ, μὲ θέαν τὸν λιμένα, κατὰ τὴν στιγμὴν ποὺ ὁ διάσημος μουσουργὸς ἐκτελοῦσε ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου κάποιο ἔργον του, δὲν κατώρθωσε νὰ ἀντισταθῇ καὶ ἐξεδήλωσε τὴν ἐνδόμυχον συγκίνησίν του, λέγοντας: «Πιστεύω εἰς τὸν Θεόν».

Ἕνας ἄλλος ποιητής, ὁ Ντὲ Μυσσέ, ὡμολόγησεν, ὅτι «ἡ μουσικὴ μὲ ἔκανὲ νὰ πιστεύσω εἰς τὸν Θεόν».

Ὁ Δάντης, εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ ταξιδίου του εἰς τὸ Καθαρτήριον, διακόπτει, διὰ νὰ ἀκροασθῇ ἕνα ἐκ τῶν καλυτέρων μουσικῶν τῆς ἐποχῆς του καὶ τοῦ ζητεῖ νὰ τραγουδήσῃ μιὰ ἀπὸ τὶς ἀρίες του. Αἱ ψυχαί, συγκεκινημέναι, λησμονοῦν τὰ μαρτύριά των διὰ τὴν ἐξιλέωσίν των εἰς τὸ Καθαρτήριον, μέχρι ποὺ ὁ φύλαξ τὰς ἀνακαλεῖ.

Οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον, ὅτι οἱ κακοὶ ἄνθρωποι δὲν τραγουδοῦν καὶ κατὰ τὸν Σαίξπηρ, «ὁ ἄνθρωπος ποὺ δὲν ἔχει εἰς τὴν ψυχήν του αἴσθημα πρὸς τὴν μουσικὴν καὶ δὲν συγκινεῖται ἀπὸ τὴν ἁρμονίαν, εἶναι ἱκανὸς διὰ προδότης, δι' ἀδικίας, αἱ κινήσεις τῆς ψυχῆς του εἶναι βραδεῖαι, σκοτειναὶ σὰν τὸν θάνατον. Μὴ ἐμπιστεύεσθε εἰς τέτοιον ἄνθρωπον ποτέ».

Μυστηριώδης εἶναι ἡ ἐπίδρασις τῆς μουσικῆς εἰς τὰς ψυχάς, εἰς τὰ πάθη, εἰς τὰ ἔνστικτα. Ὁ Δαυὶδ μὲ τὴν ἅρπαν του ἠρεμεῖ τοὺς παροξυσμοὺς τῆς τρέλλας τοῦ Σαούλ. Ὁ Τιμόθεος ἠρέθιζε τὴν ὀργὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου μὲ τὴν μουσικὴν τῆς Φρυγίας καὶ τὴν ἠρεμοῦσε μὲ γλυκεῖαν μουσικὴν τῆς Λυδίας.

Ὁ Ναπολιτάνος μουσικὸς Στραδέλλα ἐκτελοῦσε ἕνα κονσέρτο εἰς τὴν Βενετίαν, ὅταν ἡ καρδιὰ μιᾶς νέας ἐναρέτου, μνηστῆς ἀριστοκράτου νέου, ὡραίου, ὑγιοῦς καὶ πλουσίου, τόσον ἐκλονίσθη ἀπὸ τὴν μουσικὴν τοῦ κονσέρτου, ὥστε ἡ νέα αὐτὴ νὰ ἀρνηθῇ τὸν γάμον της, εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Κανὰλ Γκράντε, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ, καὶ ἠκολούθησε τὸν μουσικὸν εἰς τὴν Ρώμην. Ἐκεῖ ὁ ἀρραβωνιαστικὸς τῆς ἀπίστου ἀνεζήτησε τὸν μουσικόν, ἀποφασισμένος νὰ τὸν φονεύσῃ διὰ τῆς σπάθης του. Τὸν ἀνεῦρεν εἰς μίαν ἐκκλησίαν, ὅπου ἔδιδεν ἕνα κονσέρτο, ὅταν δὲ ἔλεγξε τὸ ρεπερτόριο, ἡ δύναμις τῆς μουσικῆς εἶχεν ἐπιδράσει τόσον καὶ εἰς αὐτόν, ὥστε νὰ τὸν συγχωρήσῃ καὶ νὰ γίνουν, κατόπιν, φίλοι.

Ἕνας διάσημος τραγουδιστής, εὑρισκόμενος μίαν νύκτα εἰς τὴν Σεβίλλην τῆς Ἱσπανίας, συνήντησεν εἰς ἕνα δρόμον δύο νεαρούς, οἱ ὁποῖοι εἶχον συμπλακῆ διὰ